

vergadering **C126**
zittingsjaar 2023-2024

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Economie, Werk, Sociale Economie,
Wetenschap en Innovatie

van 25 januari 2024

**Vlaams
Parlement**

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Ilse Malfroot aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de krapte op de arbeidsmarkt – 953 (2023-2024)	3
VRAAG OM UITLEG van Axel Ronse aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de ondersteuning van werklozen die een opleiding volgen voor een knelpuntberoep – 932 (2023-2024)	5
VRAAG OM UITLEG van Axel Ronse aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de verlenging van de werkbaarheidscheque – 948 (2023-2024)	7
VRAAG OM UITLEG van Andries Gryffroy aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de aanpassingen van de de-minimisverordening – 899 (2023-2024)	10
VRAAG OM UITLEG van Andries Gryffroy aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over het nieuwe samenwerkingsakkoord voor Technopolis – 955 (2023-2024)	13

VRAAG OM UITLEG van Ilse Malfroot aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de krapte op de arbeidsmarkt – 953 (2023-2024)

Voorzitter: de heer Robrecht Bothuyne

De voorzitter: Mevrouw Malfroot heeft het woord.

Ilse Malfroot (Vlaams Belang): Minister, goedemorgen. De krapte op de arbeidsmarkt noopt heel wat bedrijven en werkgeversorganisaties richting economische migratie. Toch doet Vlaanderen het economisch behoorlijk goed. Volgens de website van de Vlaamse overheid bedroeg de reële economische groei in Vlaanderen 1,4 procent en gaat men dit jaar uit van een groei van 1,7 procent.

Toch doemen er wat wolken op. Volgens een artikel in De Tijd van 11 januari 2024 is het aantal vacatures afgenomen in 2023. De krapte is minder nijpend en jammer genoeg werden er ook minder vacatures gepubliceerd op de website van VDAB. Wij weten natuurlijk ook dat niet ieder bedrijf zijn vacatures publiceert op de website van VDAB, maar toch zijn dit voor onze fractie alarmerende berichten.

Opvallend is dat de vraag naar laaggeschoolde profielen minder was in 2023. Er wordt gezegd dat er bijna een vijfde minder vacatures gepubliceerd werden voor deze doelgroep.

Hoe ziet het profiel van die laaggeschoolden er anno 2024 uit?

Welke acties wilt u samen met de Vlaamse Regering nemen om die groep beter en sneller te activeren?

Voor welke specifieke jobs kijkt men naar het buitenland?

De voorzitter: Minister Brouns heeft het woord.

Minister Jo Brouns: Dank u wel, collega. In de definitie die VDAB hanteert, zijn laag- of kortgeschoolden mensen die de schoolbanken verlaten na de tweede graad secundair onderwijs en dus geen diploma secundair onderwijs hebben, mensen die afstuderen na leertijd of studenten uit het deeltijds beroeps-onderwijs.

In december 2023 waren 89.435 kortgeschoolde werkzoekenden zonder werk ingeschreven bij VDAB. Bijna de helft is tussen 20 en 39 jaar. Van de totale groep kortgeschoolden heeft 27.960 weinig kennis van het Nederlands. 20.698 van hen hebben een arbeidsbeperking. Iets meer dan de helft van de laaggeschoolden, 46.621, is al langer dan een jaar werkzoekend. Bij de midden- en hooggeschoolden ligt het aandeel anderstaligen, personen met een arbeidshandicap en langdurig werkzoekenden aanzienlijk lager.

Uit het schoolverlatersrapport dat VDAB jaarlijks publiceert, blijkt al enkele jaren dat jongeren die de schoolbanken verlaten zonder diploma, meer kans hebben om na een jaar werkzoekend te zijn. Uit het meest recente schoolverlatersrapport blijkt dat 5,5 procent van de schoolverlaters na een jaar werkzoekend is. Bij de schoolverlaters zonder diploma is dat 20 procent. We verwachten niet dat die trend in 2024 minder uitgesproken zal zijn. Hij duidt nogmaals op het belang van een diploma.

Eerst en vooral is het belangrijk dat jongeren hun diploma behalen. Het is niet altijd een even fijne boodschap voor jongeren, maar ik zeg het regelmatig: blijf op de schoolbanken zitten. We kennen natuurlijk de valkuil: op het ogenblik dat

de arbeidsmarkt in brand staat, is het vaak verleidelijk de schoolbanken vroegtijdig te verlaten om op een aanbod in te gaan, maar dat blijkt op lange termijn dus niet de juiste keuze.

Daarnaast staat VDAB uiteraard klaar. De dienstverlening van VDAB is erop gericht om alle klanten, inclusief kortgeschoolden, kwalitatief en op maat naar werk te oriënteren. Via de servicelijn en vervolgens in de bemiddeling wordt het profiel van de klant ingeschat, de mate van zelfredzaamheid en wat de job-aspiratie van de klant is. Specifiek voor laaggeschoolden, die bijvoorbeeld digitaal niet of minder zelfredzaam zijn, voorziet VDAB mogelijkheden om deze competenties doorheen het traject te versterken. Ook de leerjobs kunnen sinds kort ingezet worden voor die doelgroep.

Naast aandacht voor deze groep tijdens de bemiddeling stelt VDAB het opleidingsaanbod ook open voor kortgeschoolde klanten. VDAB heeft bijvoorbeeld opleidingstrajecten die vertraagd zijn, al dan niet in combinatie met extra remediëring om de mensen te ondersteunen. Ook bestaat de mogelijkheid om een aanvullende algemene vorming (AAV) te volgen met het oog op het behalen van een secundair diploma. Daarnaast zijn er tal van flankerende maatregelen, zoals taalcoaching en versterking van digitale, rekenkundige en andere competenties.

Tot slot is er aandacht voor de matching met vacatures en het openen van kansen voor deze groep klanten. Binnen de werkgeversbenadering van VDAB – de bekende witteraafcampaagne bijvoorbeeld – is er gerichte aandacht voor het inclusief aanwerven. Elk talent telt voor ons. VDAB kan hierbij ook instrumenten zoals een individuele beroepsopleiding (IBO) en jobcoaching aanbieden. Voor kwetsbare werkzoekenden is er de mogelijkheid van een IBO+, met onder andere een langere opleidingsduur.

Zoals u weet, zetten wij sterk in op het invullen van vacatures met mensen uit Vlaanderen. Er is immers nog heel wat onbenut arbeidspotentieel. Indien volgens het concentrisch bemiddelingsmodel blijkt dat er zowel in Vlaanderen, de andere regio's als Europa onvoldoende kandidaten beschikbaar zijn, kan ook naar landen buiten de EU worden gekeken. Het wordt dus enkel en alleen gehanteerd als sluitstuk. Ik vind dat belangrijk om te benadrukken: de economische migratie is een sluitstuk van het arbeidsmarktbeleid. Dat is ook zo overeengekomen in de werkgelegenheidsakkoorden met de sociale partners. Concreet gaat het over ingenieurs, IT'ers, verpleegkundigen en technici.

De voorzitter: Mevrouw Malfroot heeft het woord.

Ilse Malfroot (Vlaams Belang): Bedankt, minister. U verwees naar de buitenlanders die u gaat zoeken, maar de beroepen die u hebt opgenoemd, zijn natuurlijk geschoolde profielen en niet zozeer die laaggeschoolde profielen. In die zin zie ik niet direct de link met de probleemstelling van deze vraag, namelijk het aantal laaggeschoolde werkzoekenden dat niet aan het werk gaat.

Minister, ik heb nog een bijkomende vraag. U sprak zelf over het hoge aantal langdurig werkzoekenden die anderstalig zijn. De vraag is dan in welke mate die dan extra ondersteund of aangemoedigd worden om aan de slag te gaan bij een werkgever en vooral ook welke ondersteuning er dan is voorzien voor die werkgevers om te zorgen dat zij ook die profielen gaan aantrekken.

De voorzitter: Minister Brouns heeft het woord.

Minister Jo Brouns: Daar zijn specifieke trajecten voor voorzien. Ik denk dat taal zeker een aandachtspunt is, ook op de werkplek, want al doende leert men. De VDAB heeft ook een aanbod op maat voor werkgevers om zowel de opleiding,

taalcoaching bij het werkplekleren, te kunnen volgen en de klassieke opleiding NT2. Er is wel degelijk een aanbod voor anderstalige werknemers en specifiek ook op maat van en gericht naar die werkgevers.

De voorzitter: Mevrouw Malfroot heeft het woord.

Ilse Malfroot (Vlaams Belang): Ik hoop dat u toch verder ingaat op die activering van die laaggeschoolde werkzoekenden, ook anderstaligen, want er zijn er heel wat hier in Vlaanderen die eigenlijk wel aan de slag kunnen gaan. Dus ik hoop dat we daar extra op inzetten.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Axel Ronse aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de ondersteuning van werklozen die een opleiding volgen voor een knelpuntberoep – 932 (2023-2024)

Voorzitter: de heer Robrecht Bothuyne

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Ik heb een vraag uitgewerkt rond de uitkeringsgerechtigde werklozen. Vaak gebeurt het dat, als zij in samenspraak met de bemiddelaar, concluderen dat het volgen van een opleiding het meest zinvolle traject naar werk is, er dan een periode komt van vrijstelling van beschikbaarheid. Ze moeten in die periode niet meer ingaan op jobaanbiedingen.

Dat is iets belangrijks, zeker als het gaat over opleidingen die te maken hebben met knelpuntenberoepen. VDAB gaat vaak de kosten voor zo'n opleiding op zich nemen, zoals de cursussen, het studiemateriaal, en nog meer. Uiteraard zijn die ondersteuning en die vrijstelling niet vrijblijvend. We verwachten dat die opleiding een meerwaarde vormt om de afstand richting werk te dichten. De duurtijd van zo'n opleiding wordt in ondersteuning afgestemd op de termijn van die opleiding. Men moet ook altijd geslaagd zijn, en die opleiding mag niet nodeloos gerekt worden. Zo niet, dan verliest men die ondersteuning en worden andere maatregelen genomen richting werk. Ik heb daar een aantal vragen over.

Wat is de procedure en wat zijn de voorwaarden die VDAB hanteert voor het volgen van zo'n opleiding? Worden mensen daarvoor gestimuleerd, geïnformeerd en opgevolgd?

Hoe gaat men om met studenten die een achterstand hebben opgelopen? Welke mogelijkheden hebben zij om hun studie alsnog af te werken?

Op welke manier kan een studie gecombineerd worden met werken?

Kan een werkloze een beslissing van VDAB ter discussie stellen of in dialoog gaan met VDAB?

De voorzitter: Minister Brouns heeft het woord.

Minister Jo Brouns: De procedure bij VDAB die voorafgaat aan het kunnen volgen van een erkende knelpuntopleiding verloopt via verschillende stappen. We starten met het individueel gesprek tussen de bemiddelaar en de werkzoekende, het informeren van de werkzoekende over de mogelijkheden bij VDAB, het inschatten van de opleidingsnood, en het behandelen van de opleidingsvraag. Daarbij worden steeds ook een aantal elementen in overweging genomen. In

welke mate leidt de opleiding naar een realistisch jobdoelwit? Is er sprake van een competentiekloof? Dat soort zaken komen daarbij aan bod.

Indien de beslissing negatief is, en de werkzoekende start niet in de beoogde opleiding, dan bespreekt de VDAB-bemiddelaar steeds mogelijke alternatieven met de klant. Wie een erkende opleiding gaat volgen, en dus een positieve beslissing heeft, ondertekent een opleidingscontract. Daarin staan de voorwaarden waar je je tijdens de opleiding aan moet houden. In sommige gevallen kan er ook een transmissie volgen. Wanneer de werkzoekende zich niet houdt aan de gemaakte afspraken of ontoelaatbaar gedrag stelt, dan is het aan de controledienst om die transitie verder te onderzoeken. Dat gebeurt met de mogelijkheid tot wederwoord door de werkzoekende, en dan valt te beoordelen of een verwittiging of sanctie volgt.

Wie een erkende opleiding volgt, is vrijgesteld van beschikbaarheid. Dat betekent dat de werkzoekende niet naar werk moet zoeken zodat de focus volledig op die opleiding komt te liggen. Daar is wel een uitzondering op: als het gaat om een passende dienstbetrekking die ingaat na het einde van de opleiding, dan dient de werkzoekende daar wel op in te gaan. Een werkzoekende wordt dus op alle mogelijke manieren ondersteund om een opleiding binnen de normale termijn af te ronden. Er is vrijstelling van beschikbaarheid, behoud van de uitkering en de opleiding is gratis.

Wat betreft uw vraag rond studenten die een achterstand hebben opgelopen, wil ik eerst en vooral benadrukken dat een werkzoekende tijdens een opleiding in samenwerking met een onderwijspartner van alle ondersteuning en begeleiding die de school aanbiedt, gebruik kan maken, zoals dat voor alle andere reguliere studenten geldt. Als blijkt dat een werkzoekende de opleiding niet in de voorziene duurtijd kan afwerken, kan die tijd van de opleiding verlengd worden. Dat is echter geen recht, maar een extra kans op basis van een individuele beoordeling van de bemiddelaar. Een opleidingscontract kan voor dertig studiepunten – dus een voltijds semester – verlengd worden.

VDAB zet voor de opleidingen, in samenwerking met onderwijsinstellingen, standaard in op het volgen van voltijdse dagopleidingen. Zo behalen werkzoekenden op de snelst mogelijke manier hun diploma. Er zijn wel een aantal opleidingen waar de opleiding, in samenwerking met de onderwijsinstellingen, structureel met tewerkstelling gecombineerd kan worden. Zo is er een deeltijds opleidingsaanbod bij de centra voor volwassenenonderwijs (CVO). Er zijn binnen sommige opleidingen ook mogelijkheden om een stage als werknemer af te leggen.

Tot slot stelde u de vraag naar het ter discussie stellen van een beslissing van VDAB. Bij niet erkende opleiding worden de aanvragen behandeld door de back-office vrijstellingen. Die dienst overlegt niet met klanten en communiceert enkel schriftelijk. Bij weigering kan de klant een herziening vragen, een klacht indienen of in beroep gaan via de arbeidsrechtbank. Bij erkende opleidingen worden de aanvragen behandeld door het sectoraal team in de regio. De beslissing wordt besproken met de klant door de bemiddelaar en er worden alternatieven voorgesteld. Dat kan beschouwd worden als de mogelijkheid tot dialoog. Is de klant na dit gesprek niet akkoord met de weigering, dan kan die een klacht indienen, in beroep gaan bij de raad van bestuur van VDAB of in beroep gaan bij de arbeidsrechtbank.

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Minister, bedankt voor dit heldere antwoord. Begrijp ik het goed dat als iemand een vrijstelling krijgt om gedurende twee of drie jaar een opleiding te volgen en hij in diezelfde periode een passend aanbod krijgt, die persoon dat kan weigeren op basis van de vrijstelling?

Hebben wij zicht op het aantal mensen dat niet slaagt voor zo'n opleiding en dan weer in een ander traject terechtkomt? Dat kan misschien schriftelijk worden nagestuurd.

De voorzitter: Mevrouw Malfroot heeft het woord.

Ilse Malfroot (Vlaams Belang): Ik heb dezelfde vraag. Bij opleidingen voor knelpuntberoepen kan ik mij voorstellen dat er heel wat werkzoekende anders-taligen zich inschrijven voor die opleiding. We moeten ons er wel van bewust zijn dat de opleiding betaald wordt door de overheid en met behoud van de uitkering is. Dat is natuurlijk een serieuze inspanning die als overheid wordt geleverd om mensen aan het werk te krijgen met belastinggeld.

Ik stel mij de vraag op welke manier die anderstaligen worden gescreend. Moeten zij dezelfde testen ondergaan als de andere ingeschrevenen voor die opleiding? Want als je rekening houdt met het gebrek aan kennis van de taal, kan ik me voorstellen dat als iemand zich zomaar inschrijft voor een knelpuntenopleiding, die mogelijk geconfronteerd wordt met een te hoog niveau. Moeten zij ook die taaltesten afleggen om te kunnen starten aan een opleiding en is het voortraject vooraleer men een traject voor een knelpuntenberoep kan starten, hetzelfde?

De voorzitter: Minister Brouns heeft het woord.

Minister Jo Brouns: Collega Ronse, als je een opleiding volgt in de context van een opleidingscontract, is het inderdaad mogelijk om op basis daarvan een vrijstelling te krijgen en een passend aanbod te weigeren.

Het antwoord op uw tweede vraag zullen we inderdaad schriftelijk nasturen. Om een opleiding goed te kunnen volgen, is het belangrijk om eerst de drempels, bijvoorbeeld taal, weg te werken, anders heeft het weinig zin en effect.

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Ik begrijp gedeeltelijk dat als men toestemming heeft gekregen om zo'n knelpuntenopleiding te volgen, men daar met rechtszekerheid gebruik van moet kunnen maken. Aan de andere kant is het een beetje jammer dat als er een passende betrekking wordt aangeboden, iemand alsnog een werkloosheidsuitkering krijgt tijdens de opleiding, terwijl die perfect zou kunnen gaan werken. Misschien moeten we ook kijken naar de gemiddelde duurtijd van zo'n opleiding. Ik vermoed dat dat geen opleidingen zijn die jaren duren en dat die duurtijd redelijk beperkt is.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Axel Ronse aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de verlenging van de werkbaarheidscheque – 948 (2023-2024)

Voorzitter: de heer Robrecht Bothuyne

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Gisteren zeiden de communisten dat ik in alle talen zwijg over het belangrijkste probleem, namelijk voorkomen dat mensen uitvallen op de arbeidsmarkt. Ik heb gerepliceerd dat ik een paar weken geleden nog met collega Annouri, die ik toen ook in de plenaire vergadering heb vernoemd, een interessante vraag heb gesteld, of meerdere zelfs, over het voorkomen van uitval van mensen. Trouwens, alle andere collega's hier aanwezig hebben zich ook al zeer

geëngageerd getoond op dat thema. Ik was het eigenlijk vergeten dat er vandaag zelfs een vraag om uitleg over geagendeerd stond, rond de werkbaarheidscheque.

Opnieuw zie ik dat de communisten niet aanwezig zijn, dat ze uitblinken in afwezigheid, wanneer het gaat over cruciale thema's zoals het voorkomen van langdurige ziekte en het helpen en ondersteunen van mensen en ondernemers, zodat men langer, beter en aangenamer kan blijven werken. Het bewijst eens te meer dat de communisten, naast een zeer gevaarlijke beweging, ook een plat populistisch, ranzig groepje personen zijn.

Maar goed, wat de werkbaarheidscheque betreft: we hebben daar al een aantal keer over gesproken. Het is op zich een interessant instrument, waarbij we bedrijven de mogelijkheid geven om Vlaamse ondersteuning te krijgen om een soort van coaching in huis te halen ter waarde van 9000 euro. Daarmee kunnen knelpunten en moeilijkheden aangepakt worden.

In 2023 hebben 537 ondernemingen een aanvraag ingediend. 468 daarvan zijn goedgekeurd. Sta mij toe, collega's, toch te zeggen – en dat is geen kritiek naar u, minister – dat dat eigenlijk weinig is op al die bedrijven, wetende dat het zo'n belangrijk thema is. 250.000 mensen in Vlaanderen zijn meer dan een jaar thuis door ziekte. We hebben dan een traject van 9000 euro, een traject dat Vlaanderen als ondersteuning geeft om te kijken hoe dat aangepakt kan worden, en dan zijn er maar 537 die het aanvragen. Dat is dus zeer beperkt. Ik gooi trouwens ook geen steen naar de bedrijven. Misschien is het te weinig gekend, misschien moet er nog wat gevijld worden aan het verhaal.

U hebt gezegd dat u dat toch gaat verlengen in 2024, wat mij een goede beslissing lijkt. U voorziet daarvoor, minister, een budget van drie miljoen euro. Daarnaast hebt u ook gezegd dat de verhoging van de kmo-portefeuille verlengd wordt. Ondernemingen die het maximum hebben bereikt, kunnen nog eens 5000 euro extra krijgen voor acties in het kader van werkbaar werk. U zegt eigenlijk dat u het, ondanks de lage aanvraagratio, toch een belangrijk thema blijft vinden en erop wilt blijven inzetten. U gaat het verlengen en kent met de kmo-portefeuille nog een extra 5000 euro toe voor wie het wil. Ik vind dat goed.

Het is belangrijk dat de collega's – ikzelf zal hier volgend jaar, tot spijt van velen, niet meer zitten – die hier volgend jaar vragen gaan stellen over de werkbaarheidscheque, niet moeten horen dat er in 2024 maar 540 aanvragen waren. Het zou ideaal zijn, mochten we kunnen zeggen dat het 'Brounseffect' op de verhoging van de cheque gewerkt heeft en we al boven de duizend aanvragen zitten.

Wat zijn voor u de belangrijkste bevindingen met betrekking tot het feit dat er zo weinig aanvragen waren?

Veel bedrijven hebben het wel aangevraagd, maar hebben het plafond bereikt. Dat is ook een vaststelling. Dat compenseert dan voor een stuk het lage aantal aanvragen. Op welke manier kunnen we die ondersteunen?

Hoe worden goede praktijken, ervaringen en methodieken gedeeld? Want je hoeft niet altijd die cheque te krijgen om er iets aan te kunnen doen. Je kunt ook kennis delen.

Op welke manier gaat u die cheque nog extra promoten?

De voorzitter: Minister Brouns heeft het woord.

Minister Jo Brouns: Dank u wel, goede collega. Om in dit dossier een Brounseffect te kunnen realiseren, reken ik nog op een Ronse-effect vooraleer u dit

Vlaamse parlement verlaat. Ik reken erop dat u pleitbezorger bent van die werkbaarheidscheque in uw eigen fractie. Dan gaan wij samen naar die duizend, en kunnen wij daar samen een goed glas op drinken.

Maar het zal u dus niet verbazen dat dat toch wel een waardevol instrument is, en dat die aantallen rechtstreeks in relatie staan met de middelen die wij daarvoor hebben. Want we zien inderdaad dat voor het einde van het jaar het maximale bedrag is benut. In een arbeidsmarkt die vandaag bijzonder krap is, voel je heel goed dat werkgevers zich ervan bewust zijn dat werkbaar werk – het voorkomen van de uitstroom en de uitval – cruciaal is. Dat is toch wel meer dan een duwtje in de rug. Wij zien ook wel dat de ondernemingen die hier gebruik van hebben gemaakt daar tevreden over zijn. Dat blijkt uit die gebruikerservaring, en ook uit de impactanalyse die werd uitgevoerd door Ipsos in 2022. Een knelpunt dat uit die analyse naar voren kwam, is dat de maatregel nog onvoldoende bekend is bij de ondernemingen. Die 537 aanvragen zijn mooi, maar dat is eigenlijk relatief weinig. Samen met sociale partners heb ik erop ingezet om de bekendheid van die cheque te verhogen in 2023 via initiatieven zoals het event 'Werkbaar Werkt!' in maart vorig jaar. Dat was in samenwerking met de Stichting Innovatie & Arbeid (StIA) en de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV). Er was een digitale infosessie op 17 april en een communicatiepakket. Gezien de positieve bevindingen, is het inderdaad verlengd in 2024. Ondernemingen die het maximale bedrag reeds bereikt hebben, of niet meer in aanmerking komen voor subsidies in het kader van de werkbaarheidscheque, kunnen inderdaad ook gebruikmaken van de kmo-portefeuille en van de verhoging van die portefeuille.

In de nabije toekomst zullen ondernemingen zich ook kunnen wenden tot de nieuwe oproepen van Europa WSE (Werk en Sociale Economie), in het kader van het Europese programma. Op dit moment zit ook de opdracht 'Leergoesting' in de finale fase, waarbij we aan een leercultuur op bedrijfsniveau bouwen, en waarbij onder andere acties en begeleiding gefinancierd kunnen worden ter ondersteuning van werkbaar werk. Er is ook de nieuwe oproep 'DRIVE' waarbij onze hr-mensen begeleid worden met betrekking tot het versterken van werkbaar werk. Tot slot zetten wij uiteraard ook sterk in op het delen van goede praktijken. U verwees er zelf naar. Dat is een belangrijk platform waarbij dergelijke goede praktijken en concrete tips kunnen worden gedeeld. Dat is de website rond werkbaar werk. Daarnaast wordt op die website didactisch materiaal ter beschikking gesteld om opleidingen te organiseren rond bepaalde thema's betreffende werkbaar werk, zoals coachen, leidinggeven, of het combineren van werk en gezin.

Binnen de SERV is er daarnaast, op ons initiatief, een intersectorale adviseur werkbaar werk aangesteld. Die heeft als opdracht het thema nog veel meer op de agenda te zetten bij de sectoren. Dat zorgt er ook voor dat die goede praktijken kunnen worden gedeeld. Zo wordt het bijvoorbeeld afhankelijk van de noden die leven binnen de sectoren, en worden er lerende netwerken opgezet waarin die goede praktijken en voorbeelden kunnen worden gedeeld. Ook vanuit de stuurgroep interprofessionele aanpak werkbaar werk worden opdrachten en oproepen gelanceerd die aan de noden die ondernemingen ervaren, tegemoetkomen. Zo werd er reeds een opdracht gelanceerd om een businesscase voor werkbaar werk te ontwikkelen. De verlenging van het instrument zullen we in de toekomst ook verder verspreiden via de kanalen die we ter beschikking hebben.

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Dank u, minister. Meer promotie, iemand aanstellen om die kennis wat meer te delen, en nog meer, dat zijn allemaal goede stappen. Het enige dat ik nog als bijvragen heb, is wat uw ambitieniveau is. Stel dat er

volgend jaar iemand vraagt hoeveel ondernemingen er in 2024 gebruik van hebben gemaakt, waar ligt uw lat? Hoeveel zou u er minstens willen?

Ik heb misschien ook eerder een vraag over wat er wordt gedaan met die cheques. Kunt u een aantal voorbeelden geven van bedrijven die die cheque hebben gebruikt, en wat daar uiteindelijk uit kwam? Ze doen dus een scan van hoe die werkplek eruitziet naar werkbaar werk toe, maar het is altijd leuk als u een aantal van die good practices met ons kunt delen.

De voorzitter: De heer Annouri heeft het woord.

Imade Annouri (Groen): Minister, ik denk dat collega Ronse en u gelijk hebben. Het is goed dat er meer dan vijfhonderd gebruikers zijn, maar dat is veel te weinig. Ik vroeg mij af of er navraag is gedaan bij de mensen die er effectief gebruik van maken, hoe zij daar zijn terechtgekomen en hoe zij de aanvraagprocedure hebben ervaren. We willen daar meer mensen op laten intekenen en daarvoor zijn ook stappen gezet zoals de website en dergelijke. Tegelijk is alles onvoldoende afgebakend als het bijvoorbeeld gaat over hoeveel mensen we willen bereiken. Ik denk dat dit een belangrijk instrument is dat veel te weinig is gekend. Ik vind bijgevolg dat u gerust een stuk ambitieuzer mag zijn en bepaalde targets moet stellen.

Mijn bijkomende vraag is of de procedure zelf is doorgelicht en of er werd nagegaan hoe die wordt ervaren. Mogelijk kan er een extra drempel worden weggenomen door dat te vergemakkelijken.

De voorzitter: De heer Brouns heeft het woord.

Minister Jo Brouns: Gelet op thema en het belang vandaag in de context van de arbeidsmarkt in Vlaanderen, mogen we volgens mij ambitieus zijn. Voor mij mag dat budget verdubbeld worden, want het is 100 procent gekoppeld aan budget. Het huidige budget van 3 miljoen euro was vroegtijdig op. Dus die middelen zijn nog voor het jaareinde benut aan die 537 aanvragen.

Het grote voordeel is dat het thema nog meer op de agenda komt. In het algemeen komt het belang van werkbaar werk meer op de radar bij de meeste werkgevers, gelet op de krapte op de arbeidsmarkt. Men maakt daar concrete actieplannen op en wat mij betreft, is het ook heel belangrijk om dat samen met je personeel te doen, want zij kunnen het best inschatten waar er mogelijk te veel druk op de werkvloer is. Heel het gamma, zoals opleiding, begeleiding en coaching kan daarmee benut worden.

De aanvraagprocedure is op zich vrij eenvoudig. Ik krijg daar relatief weinig klachten over, maar ook in de geest van de vragen gisteren rond administratieve lasten en rapportageverplichting en dergelijke is de ambitie altijd om dat zo eenvoudig mogelijk te doen en met de nodige controle. Dat is iets wat permanent wordt geëvalueerd, ook bij die tevredenheidsanalyses.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Andries Gryffroy aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de aanpassingen van de de-minimisverordening – 899 (2023-2024)

Voorzitter: de heer Robrecht Bothuyne

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Het is vandaag Gedichtendag, maar blijkbaar heeft nog niemand een gedichtje gelezen. Ik zal dat bij dezen doen, ook al ligt dat niet echt in mijn aard, maar ik heb fantastische medewerkers die dat voor mij opsporen. *(Opmerkingen)*

Muurbloem

*Er zijn vele wegen,
maar de juiste weg
is de weg er tegen;
niet de weg er onder,
dat is onderkruiperij;
niet de weg erover
dat is pluimstrijkerij,
maar de weg er tegen,
tegen alle wegen in
en dat is van de wijsheid
nog maar het begin.*

Het is een gedicht van Bertus Aafjes.

Ik ga dan over naar de feitelijke vraag. *(Opmerkingen van de voorzitter)*

Bij het uitwerken van steunmaatregelen moet Vlaanderen rekening houden met de Europese spelregels. De EU wil immers een gelijk speelveld voor de ondernemingen – alhoewel, gelijk, als je ziet wat ze nu wel mogen doen in Frankrijk en Duitsland ... Door het toekennen van ondersteuning genieten bepaalde ondernemingen een voordeel en dat kan marktverstoring werken, zeggen ze. Alle vormen van staatssteun moeten dan ook aangemeld worden bij de Europese Commissie. De procedure daarvoor is omslachtig en zeer tijdrovend.

Er zijn wel een aantal uitzonderingen, zoals de algemene groepsvrijstellingsverordening en de de-minimisverordening. In dat laatste geval is er geen aanmelding vereist. Er wordt immers een plafond opgelegd voor de steunbijdragen, namelijk een maximum van 200.000 euro over drie belastingjaren. Door deze beperking wordt de ondersteuning niet als concurrentievervalsing beschouwd. Tal van ondersteuningsmaatregelen van het Agentschap Innoveren en Ondernemen (VLAIO) maken gebruik van de de-minimisverordening.

De de-minimisverordening werd aangepast. De drempels worden verhoogd en de periode van drie jaar wordt anders berekend. Daarnaast moet er vanaf 1 januari 2026 een verplicht register komen voor de de-minimissteun. Dat register is absoluut nodig om alle steun vanuit de verschillende overheden goed te kunnen opvolgen. Vandaag is dat overzicht er niet en moeten ondernemingen een verklaring op eer ondertekenen.

Wat is de impact van de aanpassing van deze de-minimisverordening voor de steun die Vlaanderen voorziet voor de ondernemingen? Hoe zal VLAIO daarmee omgaan?

Hoe gaat u aan de slag met de verschillende overheden – ik heb het dan ook over het federale luik – om het verplicht register voor de de-minimissteun uit te werken? Gisteren was er een actuele vraag over administratieve rompslomp, dus deze komt daar nog bij.

De voorzitter: Minister Brouns heeft het woord.

Minister Jo Brouns: De impact van de gewijzigde de-minimisverordening is niet zo groot. In essentie gaat enkel het maximale de-minimissteunbedrag dat een

onderneming in een periode van drie jaar kan krijgen, omhoog, van 200.000 naar 300.000 euro.

Er zal per steuninstrument dat gebruik maakt van de-minimissteun, bekeken kunnen worden of de maximale plafonds al dan niet verhoogd kunnen worden. Aangezien in de VLAIO-steuninstrumenten momenteel niet het maximale steunplafond wordt toegekend, zal er op korte termijn geen wijziging plaatsvinden in de VLAIO-steuninstrumenten. Voor VLAIO gaat het vooral over de kmo-portefeuille – dat is een maximaal bedrag van 7500 euro per jaar – en de kmo-groeisubsidie, maximum 50.000 euro voor 24 maanden, maar ook de hinderpremie bij openbare werken en de cybersecurity-verbetertrajecten.

Uiteraard kan bij een toekomstige evaluatie of bijsturing bekeken worden of het in bepaalde steunregimes wenselijk zou kunnen zijn om een hoger steunbedrag te voorzien. Zo zal met name bij PMV-standaardwaarborgen (Participatiemaatschappij Vlaanderen) een oefening opgestart worden om te onderzoeken of het aangewezen is het maximum te waarborgen bedrag van 1,5 miljoen euro – dat een equivalent is van 200.000 euro de-minimissteun – eventueel te verhogen.

Het zijn de diensten van de Europese Commissie die zelf zo'n centraal register zullen uitwerken. Op die manier wordt de nodige uniformiteit tussen de lidstaten en de steungevende overheden gegarandeerd. Lidstaten die dat wensen, kunnen ook een eigen centraal register uitbouwen, maar dan dragen zij daar zelf de kosten voor. Bovendien moet het dan gaan om één enkel register voor alle steungevende entiteiten van de lidstaat. In een Belgische context is het niet gemakkelijk om dat op te zetten. België zal dan ook gebruik maken van het toekomstige door Europa ontwikkelde register.

De diensten van de Europese Commissie zijn dat intern reeds aan het voorbereiden met hun IT-collega's en zullen hierover het nodige overleg plegen met de experts uit de lidstaten.

Hoogstwaarschijnlijk zal daarbij gebruik worden gemaakt van de ervaringen die opgedaan zijn met het reeds bestaande transparantieregister. Dat register zal werken met gedecentraliseerde toegangsrechten, zodat elke steungevende overheid zelf kan en moet instaan voor het correct en tijdig invoeren van de gegevens. Zodra er meer informatie beschikbaar is, zal hierover vanuit de Europese Commissie verder gecommuniceerd worden naar de steungevende overheden.

Dit register zal niet enkel verplicht zijn voor de diensten van de Vlaamse overheid. Ook lokale overheden die steun geven onder de de-minimisverordening zullen deze verplichting moeten naleven.

Er zal dus ook een bewustmakingscampagne moeten worden opgezet om hen te responsabiliseren, maar dat zal wellicht eerder plaatsvinden in de tweede helft van 2025, op het moment dat reeds duidelijk is hoe dat register er zal uitzien en hoe het zal werken. Ondertussen is er al wel een informatiepagina op de VLAIO-website.

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Dat maakt het in elk geval al wat duidelijker, als het dus de bedoeling is om het register dat vanuit Europa aangereikt zou worden, ook hier te gebruiken.

Maar de link met het federale niveau zal ook gemaakt moeten worden. U noemt daar een aantal bedragen op die vanuit VLAIO kunnen komen, en bepaalde ondersteuning. Zijn dat ook ondersteuning die dubbelop zijn, omdat er ook federale steun is? Hoe gaat u daar dan mee om? Want als ik het goed begrijp,

zult u het kader gebruiken vanuit Europa – laat ons zeggen: de software –, maar zijn het wel de entiteiten die het gaan moeten invullen. Dat moeten we er wel zeker van zijn dat de verschillende entiteiten het dan ook zullen invullen. Gaat het dan ook niet gekoppeld worden aan het subsidieregister dat we hebben?

De voorzitter: Minister Brouns heeft het woord.

Minister Jo Brouns: Ik kan daar kort op antwoorden. U bouwt een logische redenering op die ik deel. We zullen het mee bewaken dat het in die zin wordt uitgevoerd.

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Dat is voldoende voor mij.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Andries Gryffroy aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over het nieuwe samenwerkingsakkoord voor Technopolis – 955 (2023-2024)

Voorzitter: de heer Robrecht Bothuyne

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Ik ga mijn vraag inleiden met een heel kort zinnetje.

circulaire economie

*Soms werkt het
dus wel
om in kringetjes
te denken*

Technopolis is een wetenschaps- en themapark in Mechelen. Vandaar de keuze voor het gedicht, want zij doen ook veel rond technologie. Het is een interactief museum dat bezoekers en in het bijzonder kinderen wil inspireren en informeren over wetenschap en technologie. Het park biedt hands-on tentoonstellingen en experimenten in verschillende domeinen, zoals energie, mechanica, licht, geluid en gezondheid. Bezoekers worden daarbij actief betrokken. Met educatieve programma's en activiteiten voor zowel scholen als individuele bezoekers, is Technopolis de ontmoetingsplaats voor wetenschap en technologie. Het doel van Technopolis is om wetenschap zo toegankelijk en boeiend te maken, en tegelijkertijd nieuwsgierigheid en creativiteit te stimuleren.

Dit jaar is Technopolis gestart met een nieuwe samenwerkingsovereenkomst van vijf jaar. De doelstellingen zijn ambitieus, namelijk veel bezoekers en meer eigen activiteiten. Daarbij krijgt men meer middelen om ook bezoekers uit West-Vlaanderen en Limburg, laat ons zeggen de twee uiteinden van Vlaanderen, aan te trekken.

Wat zijn de belangrijkste doelstellingen van het nieuw samenwerkingsakkoord?

Hoe draagt Technopolis bij om jongeren te stimuleren voor Science, Technology, Engineering and Mathematics (STEM)?

Op welke manier wordt Technopolis betrokken bij de initiatieven rond Flanders Technology and Innovation (FTI), dat, denk ik, half maart opstart?

De afgelopen jaren werd sterk ingezet op een digitaal aanbod, vandaag ligt de focus meer op activiteiten binnen Technopolis. Welke initiatieven worden genomen om Technopolis meer op de kaart te zetten en aantrekkelijker te maken in geheel Vlaanderen?

Tot slot focust men op meer commerciële groei en het genereren van meer inkomsten. Hoe gaat men daarbij te werk?

De voorzitter: Minister Brouns heeft het woord.

Minister Jo Brouns: Voor het beantwoorden van deze laatste vraag wil ik ook enkele woorden met jullie delen op deze Gedichtendag over vertrouwen en volhouden.

Bergketen

*Een dal
een berg
een dal
en in elk dal
verlangen naar de berg
en op de berg
verlangen naar het dal
en zo
altijd maar door
altijd maar door
zonder te stoppen*

*in diepe dalen
zeker weten van
de toppen*

Twee belangrijke doelstellingen zijn specifiek gericht op het stimuleren van de instroom van jongeren in STEM-studierichtingen en het versterken van het maatschappelijk draagvlak voor wetenschap en technologie, in het bijzonder voor STEM-disciplines.

Het doel is om zoveel mogelijk jongeren, hun families en leerkrachten te laten zien wat STEM voor hen en de wereld kan betekenen. Het is in eerste instantie een laagdrempelig contact met de wetenschap en technologie via de fysieke activiteiten in Mechelen en het online aanbod, waar hun de mogelijkheid geboden wordt om zich verder te verdiepen via de app en de website. Technopolis wil laten zien hoe wetenschap en technologie de grote problemen van de aarde kan oplossen, welke bedrijven hieraan werken, welke jobs er zijn, welke mogelijke opleidingen voor die jobs er zijn en hoe jongeren met hun talenten de juiste opleiding kunnen vinden.

Een andere relevante doelstelling is co-creatie en partnerships uitbouwen. Technopolis voert zijn opdracht niet alleen uit, maar samen met het ecosysteem van andere wetenschapscommunicatoren en bedrijven, waar het kan leren van andere spelers en zijn eigen kennis delen.

De doelstelling om Technopolis financieel sterker te maken is ook van groot belang, omdat dit zal toelaten voortdurend te vernieuwen en relevant te blijven.

Flanders Technology International vzw, de motor achter Technopolis, is mede-oprichter van Flanders Technology and Innovation BV, zodat innovaties op de voet opgevolgd kunnen worden en hierover naar de bevolking gecommuniceerd kan worden als dit gepast is.

Technopolis is ook aanwezig op een deel van de festivals met shows en workshops over wetenschap en technologie. Het zal samen met Nerdland op het slotfestival aanwezig zijn, bijdragen tot de activiteiten rond jeugd in Leuven en Hasselt en deelnemen aan een live uitzending in Gent.

Het zal een mix van fysiek en digitaal aanbod blijven. De vorige vijf jaar werd ingezet op een groei in het digitale aandeel en die aanwezigheid blijft op peil. De groei in het fysieke aanbod is belangrijk om meer inkomsten te genereren, wat moeilijker is met het digitale. De bedoeling is om meer mensen van overal in Vlaanderen naar Mechelen te krijgen, waarbij de focus ligt op Limburg en West-Vlaanderen, zowel op meer schoolbezoeken als families. Om dit te bereiken zal de promotie in die provincies opgevoerd worden. Dit zal onder meer gebeuren door ook op scholen shows te gaan geven, die dan kunnen leiden tot een bezoek aan Mechelen.

De voornaamste bron van inkomsten zijn de ticketverkoop voor het doecentrum en de daaraan gekoppelde uitgaven in het restaurant. Om meer inkomsten te genereren zal Technopolis het potentieel bepalen van bezoekers die nog niet bereikt worden en per doelgroep specifieke marketingacties opzetten, werken met dynamische prijzen – dus het goedkoper maken in kalme periodes –, zorgen voor een tijdelijk aanbod dat bezoekers een reden geeft om vaker naar Technopolis te komen en de interne efficiëntie optimaliseren.

Ik ben er ook van overtuigd dat we met dit nieuwe convenant Technopolis versterken, maar ook optimaler sturen, zodat de relevantie en de financiële gezondheid van de organisatie gegarandeerd kunnen worden, maar ook de maatschappelijke impact, in het bijzonder voor onze STEM-doelstellingen, kan worden verhoogd.

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Dank u voor de duidelijke antwoorden.

Ik heb nog een andere vraag. Er waren daar in een verder verleden intern nogal wat problemen. Zijn deze intussen volledig uitgeklaard en opgelost?

De voorzitter: De heer De Roo heeft het woord.

Stijn De Roo (cd&v): Dank u, collega Gryffroy, voor uw vraag. De doelstellingen die aan Technopolis worden opgelegd, zijn zeer ambitieus. Een groei naar 400.000 bezoekers tegen 2028 is een stijging van meer dan 50 procent ten opzichte van het aantal van vorig jaar. Dat is dus een enorme ambitie. Ze zullen ze niet enkel uit Limburg en West-Vlaanderen moeten laten komen. Er zal ook een groei nodig zijn in andere provincies.

In verschillende vragen in deze commissie hebben we gezien dat Technopolis ook een belangrijke rol speelt in ons wetenschapscommunicatiebeleid, onder andere rond Dag van de Wetenschap en FTI. Ik vind het goed om te horen dat het digitale aanbod wel overeind blijft, ook al kunnen daaruit geen inkomsten gehaald worden. Het is een van de belangrijkste motoren om een brede groep van jongeren warm te kunnen maken voor wetenschap en technologie.

Rond Flanders Technology & Innovation hebben we al een aantal keer gesproken over het feit dat we een zeer brede doelgroep moeten bereiken. We gaan een aantal technici heel sterk aanspreken met het programmeren van verschillende workshops en debatten. Jongeren vormen een zeer aparte doelgroep die we rond FTI ook moeten bereiken. Mijn bijkomende vraag bij uw antwoord is welke rol Technopolis daar dan precies in zal spelen, bijvoorbeeld via die digitale kanalen.

De voorzitter: Minister Brouns heeft het woord.

Minister Jo Brouns: Wat de problemen uit het verleden betreft: die behoren tot het verleden, collega. Daar kunnen we heel duidelijk in zijn. Er is een nieuwe directeur aangesteld, er is een nieuwe dynamiek. Ik heb het recent ook allemaal van nabij gevolgd en ben zelf een keer op bezoek geweest. Ik voel daar wel een frisse wind. Op zich maak ik mij daar naar de toekomst toe geen zorgen over. We zullen dat wel verder opvolgen.

Wat de rol van FTI en de digitale mogelijkheden daar betreft, denk ik inderdaad dat het belangrijk is om alle mogelijkheden in te zetten. Technopolis zelf zal via de digitale kanalen FTI ook mee kunnen versterken, zoals u zelf suggereerde.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.